

Naja Lyberths tale til Mette Frederiksen

Taler

Naja Lyberth
Talskvinde for spiralsagen

Dato

6. juni 2023

Sted

Nuuk, Grønland

Omstændigheder

Spiralkampagnen er sagen om de grønlandske piger og kvinder, der frem til 1970'erne fik opsat spiral uden samtykke. Taler blev holdt under Mette Frederiksens besøg i Nuuk d. 6. juni 2023.

1

Kære statsminister Mette Frederiksen

Jeg vil holde en tale for dig som aktivist, som overlever og som talskvinde for de mange grønlandske kvinder, der har været offer for regeringens spiralkampagne fra 60'erne til i starten af 90'erne. Spiralkampagnen ramte voksne kvinder og piger helt ned til 12-årsalderen. Vi fik ikke at vide, hvad der skete. Det hele foregik uden informeret samtykke.

Som du bemærker, starter vi denne fredelige demonstration med, at Anda Poulsen har trommedans, for trommedans er vores oprindelige konfliktløsning imellem stridende parter. Han startede vores møde med dig, og du skal forestille dig, at hans trommedans er udtryk for vores LIGEVÆRDIGHEDSKAMP i forhold til regeringen.

15

At give livet videre – at have både mor og far

Vi vil anerkendes for de brud på Menneskerettighederne og for lovbrud som regeringen har udsat os for. Regeringen har nemlig også indført begrebet 'juridisk faderløs' og mishandlet os, der var med i spiralkampagnen.

20

Siden det blev offentligt, at vi var tusinder af grønlandske kvinder, der har været udsat for den ulovlige spiralkampagne, har jeg så gerne villet nå dig som talskvinde for mine medsøstre, fordi jeg ville sikre mig på vegne af mine medsøstre, at I meget hurtigt sender et signal til os, at I er en bedre regering med hjerte på rette sted. Det havde den daværende regering slet ikke.

25

Nu har jeg endelig en chance for at tale til dig. Den chance er jeg så glad for, og

30 jeg forventer, at du lytter rigtig godt til mig, og til hvad jeg har at sige på vegne af mine medsøstre, for talen bliver lang.

Kære statsminister Mette Frederiksen

35 Jeg vil tale til dig fra KVINDE til KVINDE og til dig som vores statsminister indenfor rigsfællesskabet. Fordi du har en livmoder som vi kvinder og piger, der var udsat for spiralkampagnen uden vores samtykke, og jeg ved at du ved, hvor hellig vores livmoder er. Det er jo den som skal give liv til næste generation.

40 Og fordi jeg ved, at du havde hjertet med i din politik, da du var den første statsminister, der har givet Eksperimentbørn en officiel undskyldning for den daværende regerings brud på Menneskerettighederne.

Folkedrab

45 Vi er i dag grønlandske kvinder, født i 40'erne, 50'erne, 60'erne og 70'erne, der har været "fejlet ind under gulvtæppet" i flere årtier, for nu at bruge Poul Schlüters gulvtæppetale fra 1989. Den ældste af os, jeg personligt har talt med i lørdags, som var en del af spiralkampagnen fylder 80 år næste år.

50 Vi kom for alvor først frem fra gulvtæppet i maj 2022 og fandt først da ud af, at vi var tusinder af kvinder, der var udsat for spiralkampagnen. Det var ikke let at være medårsag til at blottlægge, hvad der ligger under gulvtæppet i maj 2022, fordi jeg følte et kæmpe ansvar for, at det fortrængte spiraltraume hos mine medsøstre pludselig fra den ene dag til den anden ville dukke op i deres
55 bevidsthed, især hos de kvinder, der først nu finder ud af, hvorfor de ikke kunne blive gravide.

Da det hele kom frem, følte jeg det som om, jeg var en del af en kæmpe tsunamireaktion, jeg selv forrest i tsunamien, og den kæmp[e]bølge bag ved mig
60 var de ramte kvinder, og resten var den grønlandske befolkning og grønlandske politikere. En hel befolkning reagerede med chokreaktion.

Behov for akut hjælp

65 Som psykolog og traumeterapeut, ved jeg, at hvis kvinderne ikke meget hurtigt får akut hjælp, vil der være mange kvinder, der får det rigtig dårligt i lang tid, og

vil få flashbacks til den tid, de har brugt mange kræfter på at fortrænge og glemme.

70

Jeg vidste at mine medsøstre vil være tilbage i den fortrængte tid, og være tilbage til en følelse af at være 100 pct. ubeskyttet af lægen, der repræsenterede regeringen. Jeg vidste, at påmindelsen ville være re-traumatiserende, at man er tilbage i en chokerende og traumatiserende oplevelse ved påmindelsen om skader i livmoderen, æggestokke, graviditeter udenfor livmoderen mv. på grund af spiralen.

75

At være tilbage til en tid, hvor man følte sig sårbar som et ”lam”, der blev udsat for ”ulveangreb”- fejet ind under gulvtæppet, som ingen rigtig vidste noget om. Mange af os, føler det som torturlignende oplevelser, vi i stilhed sloges med i årtier. Fordi det var regeringen, der var ansvarlig for spiralkampagnen, kom mistilliden til regeringen også, da det hele kom frem sidste år.

80

Det havde været vigtigt for mig med hurtig reaktion fra regeringen, så kvinderne og den grønlandske befolkning kan skelne imellem politikken i datidens regering og den regering vi har nu, der respekterer menneskerettighederne i højere grad. Derfor havde jeg ønsket, at der kom nogen reaktion fra regeringen og især fra dig, Statsminister Mette Frederiksen, som kunne forsikre os, os der blev kastet tilbage i traumet, at I sender et signal om, at I er en bedre regering end regeringen dengang, som ikke havde hjertet med og menneskeretten med, fordi når man er kastet tilbage i traumet, kommer følelsen af at man er 100 pct. ubeskyttet og tilbage i nederlaget over, at vores nervesystem måtte underkaste sig den magt, som lægen/regeringen repræsenterede.

90

Den grønlandske regering kom os til undsætning og hjalp kvinderne, der blev kastet tilbage i traumet med meget hurtig mulighed for psykologhjælp for dem, der bor i Grønland.

95

100 **Vores medsøstre i Danmark?**

Vi kæmper stadig for, at vores medsøstre, der bor i Danmark, får den samme direkte psykologhjælp i Danmark. Indtil videre er det ikke lykkedes trods vores ihærdige forsøg på, at de kan få den hjælp de har brug for. Det synes jeg ikke er okay for mine medsøstre, der i dag bor i Danmark.

105

Derfor appellerer jeg stadig til regeringen om, at I skal se at sørge for den direkte psykologhjælp, som mine medsøstre i Danmark i dag har så stærkt brug for. Vis dem, at I er en bedre regering, end daværende regering.

110

Appel til den naturlige empati

Kære statsminister

115 Du ved som kvinde, at vores livmoder er det mest hellige indre organ, vores mest private og allerhelligste indre organ, som skal sikre den næste generation, så samfundet og livet kan fortsætte i fremtiden. Vel vidende, at lægerne allerede i 60'erne vidste, at den første spiraltype Lippes Loop, var skadelig for piger og kvinder, der ikke har født, brugte daværende regering alligevel den som slags "skydevåben" i forhold til at bringe befolkningstallet ned. Det var ikke okay for
120 os.

Overgrebets brutalitet

125 Den første type spiral, var så stor, at den gjorde permanente skader for mange af os, både psykisk og fysisk. Jeg følte den i min egen krop som 13-14-årig som jomfru. Det følte som et torturlignende overgreb. Forestil dig en pigekrop, der endnu ikke var udvokset i livmoderen: først at få opsat gynækolog-metallredskaber, der var større end et mandligt organ. De følte som knive inden i, der tog min mødom, og dernæst at få sat spiralen ind i livmoderen, der var
130 større end min livmoder. Hvorfor mon det følte som tortur for mange af os?

Det føles som om vores livmoder og kroppe blev koloniseret, og vi er nu i gang med at afkolonisere vores kroppe, ved at stå her og sige noget til dig fuldt offentligt foran dig via denne demonstration.

135

I vores Facebook-gruppe ved vi, at jo yngre pigerne var, jo flere fysiske skader var der, jo større risiko for sterilitet medførte spiralen. ¼ af vores nuværende 152 medlemmer i Facebook-gruppen er blevet sterile af spiralen.

140

Jeg anklager

Kære statsminister Mette Frederiksen

Vi har brug for en anerkendelse fra regeringen af det vi har været udsat for, så vi kan komme videre. At I indrømmer, at den daværende regeringspolitik har

handlet med torturlignende uret mod os, og handlet ulovligt i forhold til den lov, politikerne selv har lavet. Det skylder I os kvinder, så vi kan komme videre. De ældste af os er nu omkring 80 år, og lad dem ikke vente så længe.

150

Min politiske kamp

Det her er blevet en politisk kamp for mig som talskvinde for de andre kvinder i spiralgruppen, en LIGEVÆRDIGHEDSKAMP, som det også er for De juridisk Faderløse, som vi nu står sammen med her i demonstrationen. Vi var ikke blevet behandlet ligeværdigt i forhold til borgere i Danmark, og dette til trods, at vi blev en såkaldt ligestillet del af rigsfællesskabet fra 1953, da den officielle kolonitid ophørte. Det føles som om, at vi først for alvor blev uligestillet i forhold til resten af rigsfællesskabet med hensyn til menneskeret efter 1953. Sådan føler jeg det i min krop. Gruppen af de Juridisk Faderløse kæmper også en LIGEVÆRDIGHEDSKAMP, som det også gælder for mange andre grupper i samfundet, der er blevet behandlet ulige efter 1953, folk, der er blevet tvangsforflyttet fra mindre bosteder til byer, ligesom vi er vidner til at vores grønlandske politikere ikke reelt har haft indflydelse på samfundsudviklingen før og efter koloniforholdets ophør i 1953.

165

Ret til egen krop gælder for enhver

For os kvinder, der var udsat for spiralkampagnen, er det en kamp at få en indre følelse af, at vi får magten over vores krop, som blev taget fra os via spiralkampagnen, tilbage. Den rettighed at vi KAN få børn, som er indbefattet som menneskeretlig lov, NÅR vi ønsker det samt at vi KAN stifte familie, NÅR vi ønsker det. At vi har ret til at få børn, børnebørn og oldebørn, blev taget fra os for mange af os, der er blevet sterile af spiralkampagnen. Alt det, som er med i den menneskerettighed, som er indbefattet i regeringens lovgivning. Hvordan tror du, kvinderne og deres ægtefæller som ikke har kunnet få børn, børnebørn og oldebørn, har det, at de dagligt bliver påmindet om den situation, når de ser på, at mennesker i deres netværk er rige på afkom, mens de sidder alene tilbage i deres høje alder?

180

Nytter det?

Hvorfor er det så overhovedet nødvendigt med LIGEVÆRDIGHEDSKAMP, når man ikke kan lave om på fortiden? Som vi hører hele tiden en del sige – kom

185 videre fra offerrollen, bliver der ofte sagt. Vi har denne her
LIGEVÆRDIGHEDSKAMP, fordi det HJÆLPER os i forhold til at komme
videre og sige fra højt og tydeligt f.eks. via denne demonstration.

190 **Det skal nytte**

Da vores medfødte KAMP-refleks som var blevet deaktiveret, og som har måttet
underkaste sig lægens/regeringens magtanvendelse, kan blive AKTIVERET
igen på en sund måde, så vi får vores egen EMPOWERMENT tilbage, ligesom
vores forfædre havde for at overleve i ydre arktiske vilkår. Vi skal have en lidt
195 ANDEN EMPOWERMENT i dag end vores forfædre, som vi skal bruge i
forhold til at overleve i det helt nye moderne samfund, som vores forfædre ikke
har oplevet før, nemlig at have evnen til både at være individ og kollektivistisk
samtidig i det moderne samfund og samtidig bevare vores spiritualitet, som var
en af vores samfunds værdier. Vi kan ikke være danskere indeni, da vi er en
200 anden kultur og har et helt andet sprog og intelligens, der var tilpasset vores
tidligere levevilkår.

Empowerment

205 Vi SKAL være GRØNLAND på vores egne præmisser, men samtidig
LIGEVÆRDIGE indenfor Rigsfællesskabet, så længe vi hører under Danmark.

Kære statsminister Mette Frederiksen.

Jeg skal til at slutte. Vis os, at I har hjertet med og menneskeretten med.

210 Anerkend os og erkend, at den daværende regering gjorde uret mod os, når vi
om nogle måneder sender et krav til regeringen via vores advokater, da vi ikke
længere KAN vente på udredningen af hensyn til vores ældste, der er oppe
omkring 80 år i dag.

215

1 minuts stilhed

Inden jeg slutter, skal vi have 1 minuts stilhed. Det er med det formål, at vi får
fælles indre heling, mens vi holder hinandens hånd, for den sorg og smerte vi har
måttet bære inden i, både i forhold til de juridisk faderløse og for os kvinder, der
220 har været udsat for spiralkampagnen.

Bagefter vil vi give ordet til statsministeren og til Naalakkersuisut, hvis de ønsker

at sige noget.

225

Massakut 1 minutsi tamatta nipaalisiimaagutigiissaagut tasioqatigigiilluta
qamani aliasuutigisimasagut anniaatigisimasagut.

230

Kilde

sosracisme.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Demonstrationstale

235

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/naja-lyberths-tale-til-mette-frederiksen>

240

245

250

255

260